

Sosiaali- ja terveyslautakunnan esitys talousarvioksi 2016 ja taloussuunnitelmaksi 2016 – 2019

Sisällys

1	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala.....	2
1.1	Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset.....	2
1.2	Tuloskortin keskeiset tavoitteet.....	3
1.3	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttamisen edistäminen vuonna 2016.....	4
1.4	Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttamisen edistäminen vuonna 2016	5
1.5	Itsearviointien tulokset.....	5
2	Sosiaali- ja terveyslautakunta	6
2.1	Toiminnan kuvaus	6
3	Talous- ja hallintopalvelut	7
3.1	Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset.....	7
3.2	Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2016 – 2019	7
3.3	Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2016	8
3.4	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet	8
3.5	Tunnusluvut.....	8
4	Erikoissairaanhoido	9
4.1	Toiminnan kuvaus	9
4.2	Talousarvion perustelut.....	9
4.3	Tunnusluvut.....	10
5	Terveyspalvelut.....	11
5.1	Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset.....	11
5.2	Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2016 – 2019	11
5.3	Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2016	12
5.4	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet	13
5.5	Tunnusluvut.....	14
6	Perhepalvelut.....	15
6.1	Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset.....	15
6.2	Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2016 – 2019	15
6.3	Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2016	16
6.4	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet	18
6.5	Tunnusluvut.....	18
7	Vanhus- ja vammaispalvelut.....	19
7.1	Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset.....	19
7.2	Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2016 – 2019	20
7.3	Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2016	20
7.4	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet	21
7.5	Tunnusluvut.....	22

liite 1: Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tuloskortti 2016

1 Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Vastuuhenkilö: Jukka T. Salminen

Toimielin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Puheenjohtaja: Mari Niemi-Saari

	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Tulot	66 200	68 900	71 495	3,8 %	72 925	74 383	75 871
Menot	-623 244	-635 677	-663 156	4,3 %	-673 103	-683 200	-693 448
Toimintakate	-557 044	-566 777	-591 661	-4,2 %	-600 178	-608 816	-617 577
	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Myyntitulot	9 667	9 034	9 331	3,3 %	9 518	9 708	9 902
Maksutulot	29 900	30 507	32 300	5,9 %	32 946	33 604	34 277
Tuet	24 092	27 094	27 306	0,8 %	27 852	28 409	28 977
Muut tulot	2 541	2 264	2 559	13,0 %	2 610	2 662	2 715
Tulot yhteensä	66 200	68 900	71 495	3,8 %	72 925	74 383	75 871
Henkilöstömenot	-129 544	-140 758	-142 887	1,5 %	-145 030	-147 206	-149 414
Asiakaspalvelujen ostot	-348 414	-347 589	-366 306	5,4 %	-371 801	-377 378	-383 039
Muiden palvelujen ostot	-53 857	-51 004	-53 931	5,7 %	-54 740	-55 562	-56 395
Materiaalin ostot	-8 951	-9 329	-9 490	1,7 %	-9 632	-9 777	-9 923
Avustukset	-63 193	-67 348	-69 778	3,6 %	-70 824	-71 887	-72 965
Vuokrat	-18 842	-19 284	-20 427	5,9 %	-20 733	-21 044	-21 360
Muut menot	-444	-365	-337	-7,6 %	-342	-347	-352
Menot yhteensä	-623 244	-635 677	-663 156	4,3 %	-673 103	-683 200	-693 448
Toimintakate	-557 044	-566 777	-591 661	-4,2 %	-600 178	-608 816	-617 577

1.1 Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tehtävänä on sosiaali- ja terveyslautakunnan toimialaan sekä suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtäväalueeseen kuuluvien asioiden valmistelu ja täytäntöönpano. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tulosalueet ovat talous- ja hallintopalvelut, terveyspalvelut, perhepalvelut, vanhus- ja vammaispalvelut sekä Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos. Tulosalue Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos toimii kunnallisena liikelaitoksena ja on johtokuntansa alainen. Sen toiminnan järjestämisestä määrätään erillisessä johtosäännössä. Muut tulosalueet ovat sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisia. Apulaiskaupunginjohtajan tehtävänä on vastata erikoissairaanhoidon järjestämisestä. Kuntaneuvottelut HUS:n kanssa käydään yhdessä tulosaluejohtajien kanssa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan toimintaympäristön haaste on väestön palvelutarpeiden kasvun ja heikon taloustilanteen yhteensovittaminen. Väestönkasvu ja väestön ikääntyminen heijastuvat kaikkien tulosalueiden palvelujen kysyntään. Työllisyystilanteen jatkuva heikentyminen ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden kasvu näkyy toimeentulotuen, lastensuojelun ja terveysasemapaalvelujen tarpeen kasvuna. Eurooppaan saapuvien turvaipaikanhakijoiden määrän äkillisen kasvun seurauksia ja vaikutuksia Vantaalle on vielä vaikea ennakoida. Jotta toimiala selviytyy vaativasta palvelutehtävästään myös jatkossa, henkilökunnan työhyvinvoinnin ylläpitoon on panostettava ja kriittisten ammattiryhmien rekrytoinnissa onnistuttava. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden palkkojen korjaamiseen kilpailukykyiseksi pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Paineita palvelujen järjestämiseen luovat myös lainsäädännön edelleen kasvaneet velvoitteet ja asetetut määräajat. Lainsäädännön uudistuksista toimialaan vaikuttavat talousarviovuonna erityisesti sosiaalihuoltolain uudistus sekä päivystysasetuksen muutos. Uusi laki sosiaalihuollon henkilöstöstä tiukentaa sijaisten kelpoisuusvaatimuksia ja saattaa vaikeuttaa sosiaalityöntekijöiden saatavuutta entisestään.

Uusi hallitusohjelma sisältää pyrkimyksiä kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkuun, mutta niiden aikataulut tai vaikutukset eivät ole vielä tiedossa. Hallitusohjelma sisältää myös mm. suunnitelmia eläkeläisten asumistuen muutoksista sekä lapsilisien, opintotuen ja työttömyysturvan leikkauksista, mitkä toteutuessaan heijastuvat toimeentulotukimenoihin. Yksityisen terveydenhuollon Kela-korvausten alentaminen saattaa lisätä terveysasemien vastaanottotoiminnan ja suun terveydenhuollon kuormitusta. Hallitusohjelman vaikutukset sosiaali- ja terveydenhuoltoon tarkennetaan käyttösuunnitelmavaiheessa kansallisten päätösten täsmennyttyä.

Taloussuunnitelmakaudella toteutetaan myös kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jonka järjestämisratkaisu valmistellaan kuntaa suurempien itsehallintoalueiden pohjalta. Uudistus tulee merkittävästi muuttamaan sekä sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä että koko kuntakenttää.

Toimiala vastaa väestömuutosten aiheuttamaan palvelutarpeen kasvuun lähinnä parantamalla tuottavuutta organisaation eri tasoilla. Talousarvion henkilöstösuunnitelma perustuu valmistuviin investointeihin sekä lainsäädännön velvoitteisiin.

Toimialan menomääräraha vuodelle 2016 on 663,2 milj. euroa. Oman toiminnan menomääräraha on 436,4 milj. euroa, joista toimeentulotuen avustusten osuus on 61,4 milj. euroa. Toimialan tulomääräraha vuodelle 2016 on 71,5 milj. euroa.

Erikoissairaanhoidon menomääräraha on 226,7 milj. euroa ja tulomääräraha 0,6 milj. euroa.

1.2 Tulokortin keskeiset tavoitteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan talousarvioesitys perustuu valtuustokauden strategian ja sitovien tavoitteiden jalkauttamiseen sekä talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman tavoitteiden edistämiseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon vuoden 2016 tulokorttiin tiivistyvän strategian keskeisiä tavoitteita ovat:

- Tuottavuuden systemaattinen parantaminen
- Sähköisen asiointin ja itsepalvelujen lisääminen sekä uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönoton onnistunut valmistelu
- Palvelujen saatavuuden parantaminen prosesseja uudistamalla
- Lastensuojelun tarpeen ehkäiseminen varhaisella tuella ja sosiaalihuoltolain mukaista rakenneuudistusta toteuttaen
- Ikäntyneiden hyvinvoinnin ja kotona asumisen tukeminen
- Kumppanuuksien edistäminen mm. palvelusetelijärjestelmää laajentamalla
- Sote-uudistuksen valmistelun tukeminen
- Palvelujen kustannustehokkuuden varmistaminen toimintaa lean-menetelmällä virtaviivaistaen
- Henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen mm. aktiivisen välittämisen toimintamalleja edistämällä.

Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä on päätetty ottaa yhteistyökumppaneista ensimmäisenä käyttöön Vantaalla terveystalouksissa ja lastensuojelussa. Apotti-hankkeen toteutuksen edistäminen ja uuden järjestelmän käyttöönoton valmistelu tulee edellyttämään vuonna 2016 merkittävää työvoimaresurssia toimialan eri toiminoista.

Toimialan tulokortilla esitettävien tavoitteiden lisäksi v. 2016 toteutetaan useita laajoja muutoksia ja kehittämistoimia, jotka konkretisoituvat tulosalueilla. Sosiaali- ja terveystoimi osallistuu valtiovarainministeriön ns. kuntakokeiluihin vuosina 2015-2016. Vanhus- ja vammaispalvelut osallistuvat kolmella hankkeella asumis-

lujen toimintamallia koskevaan kokeiluun. Perhepalveluissa on jatkettu toimeentulotuen myöntämisen Kela-yhteistyötä kuntakokeilun muodossa. Perustoimeentulotuki siirtyy Kelan hoidettavaksi vuonna 2017. Vuoden 2016 aikana päätetään kansallisesti, mikä osa toimeentulotukea koskevasta päätöksenteosta jää kuntiin.

Vuoden 2016 aikana laajennetaan syksyllä 2015 pilotoitava vanhusten kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmä koko Vantaalle. Tällä keskeisellä uudistuksella parannetaan palvelun kysynnän ja tarjonnan hallintaa, lisätään välitöntä asiakastyöaikaa ja tehostetaan toimintaa.

Vuonna 2015 asteittain voimaan tulleen uuden sosiaalihuoltolain tavoitteena on vahvistaa peruspalveluja, vähentää korjaavien toimenpiteiden tarvetta sekä parantaa asiakkaiden yhdenvertaisuutta. Perhepalveluissa toimintaa kehitetään ja organisoidaan tulevien vuosien aikana vastaamaan uuden lain tavoitteita.

Hoitoketjuja ja erikoissairaanhoidon konsultaatioita perusterveydenhuollossa kehitetään HUS:n kanssa useilla osa-alueilla.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen toiminnallista integraatiota on valmisteltu toteutettavaksi yhteistyössä HUS psykiatrian kanssa asiakaspalveluprosesseja parantamalla.

Vantaan lastensuojelun ja perheneuvolan sekä erikoissairaanhoidon lastenpsykiatrian prosessia kehitetään Lean-menetelmää käyttäen tavoitteena yhteistyön tiivistäminen yhteisissä asiakkuuksissa, työnjaon selkiyttäminen sekä asiakkaan saaman palvelun vaikuttavuuden parantaminen.

Vantaan terveyskeskuspäivystyksen järjestäminen Peijaksen sairaalassa siirtyy vuoden 2016 alusta HUS:lle, jolloin myös yhteispäivystysmallin mukainen toiminta paranee. Toimintamalli pääkaupunkiseudulla yhtenäistyy. Toimintojen kehittäminen yhteistyössä HUS:n kanssa tiivistyy, tavoitteena potilaan hoitoonpääsyn nopeutuminen.

1.3 Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttamisen edistäminen vuonna 2016

Väestömuutokset ja kustannustason nousu aiheuttavat Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle vuosittain noin kolmen prosentin kasvupaineen. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala jatkaa toiminnan tasapainottamista talouden mahdollisuuksiin kaupunginhallituksen 8.6.2015 hyväksymien talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden linjausten mukaisesti.

Talouden tasapainottaminen edellyttää, että käyttösuunnitelmat toteutuvat suunnitellusti. Asiakasmäärien ja palveluvaihteluiden kasvu edellyttää kustannusten hallintaa ja tuottavuuden parantamista organisaation kaikilla tasoilla. Toimiala jatkaa lautakunnan hyväksymän tuottavuussuunnitelman toteutusta. Tärkeimmät suunnitelman mukaiset toimenpiteet tulosalueilla tuottavuuden parantamiseksi ovat välittömän asiakastyön lisääminen ja asiakastyön ajankäytön tehostaminen prosesseja kehittämällä, sähköisen asioinnin lisääminen sekä asiakaskoh- taisten kustannusten pieneneminen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet ovat tiivistetyt:

- Tuottavuuden edelleen kehittäminen
 - Jatketaan tuottavuusohjelman toteuttamista
 - Lean management –toimintatapana, laaja henkilöstön koulutus
- Sähköiset ratkaisut
 - Sähköisen asioinnin ja omahoidon lisääminen
 - Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönoton edistäminen
 - Palvelusetelijärjestelmän laajentaminen

- Henkilöstörakennesuunnittelu ja sairauspoissaolojen ehkäisy

1.4 Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttamisen edistäminen vuonna 2016

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite	Toimialan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016
Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan	Toimialan tuottavuus kasvaa	Tuottavuuden kasvu	Tuottavuussuunnitelma hyväksytty lautakunnassa 3/2014	Tuottavuuden kasvu 3 %
Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raide-liikenteeseen ja joukkoliikenteen laatuikätyihin	Palveluverkko muuntuu joustavasti	Palveluverkon tarkoituksenmukainen uudistuminen	Palveluverkko-suunnitelma laadittu (keväät 2014)	Palveluverkko uudistunut tarkoituksenmukaisesti
Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla	Kaupungin työllisyystoimia tuetaan käytettävissä olevilla resursseilla	Monimuotoisen työllistämisen toteutuneet tukikuukaudet ja työllistetyt henkilöt	Elinvoimaohjelman veloitteet	Toimialalle asetetut tavoitteet toteutuvat
Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia	Ikääntyneiden hyvinvointia ja kotona asumista tuetaan	Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa	92,3 %	93,0 %
	Lastensuojelun tarve vähenee ennaltaehkäisevällä työllä ja varhaisella tuella	Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaiden määrä vähenee	8,4 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista	7,8 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista
Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat lisäävät asiakkaan valinnanvapautta	Kumppanuutta hyvinvointialan yritysten ja järjestöjen kanssa vahvistetaan	Palvelusetelin käyttö lisääntyy ja laajenee uusiin toimintoihin	Nykytilanne	Raportoidaan palvelusetelien käyttö sekä uudet käyttöönotetut palvelusetelit
Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja	Asiakkaan sähköisen asioinnin ja itsepalvelun mahdollisuuksia lisätään	Sähköinen ajanvaraus laajenee, neuvolatoiminnan sähköiset asointipalvelut käytössä, suojattu viestinvälitys käytössä, sähköinen terveystarkastus osa hoitotapahtumaa	Käytössä olevat sähköisen asioinnin ja itsepalvelun muodot	Raportoidaan uudet ja laajennetut sähköisen asioinnin muodot
Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen	Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu toimialan kaikilla tulosalueilla	Oppimisyöpäivien määrä	Oppimisyöpäiviä 9 666 (TP 2014)	Oppimisyöpäiviä 10 000

1.5 Itsearviointien tulokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on tehty itsearviointeja vuodesta 2010. Vuoden 2015 itsearvioinnit toteutettiin ensimmäistä kertaa henkilöstökeskuksen tekemällä webropol-kyselyllä, jossa yhdistyi sekä itsearvioinnin että johtamisjärjestelmän arvioinnit. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tulokset on analysoitu tulosalueittain ja kehittämiskohteet valittu.

Tulosalueet nostivat kehittämiskohteeksi johtamisen kehittämisen muun muassa muutoksen johtamisen, teknologian hyödyntämisen sekä työpainien ja työn kuormittavuuden vähentämisen näkökulmista. Lisäksi arviointien perusteella kehittämiskohteeksi nousi asiakaskeisyys, jota pyritään kehittämään muun muassa asiakaslähtöisellä palvelumuotoilulla sekä lisäämällä asiakkaiden mahdollisuuksia osallistua palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen.

2 Sosiaali- ja terveyslautakunta

	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Tulot	0	0	0				
Menot	-60	-130	-130	0,0 %	-132	-134	-136
Toimintakate	-60	-130	-130	0,0 %	-132	-134	-136
	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Myyntitulot	0	0	0		0	0	0
Maksutulot	0	0	0		0	0	0
Tuet	0	0	0		0	0	0
Muut tulot	0	0	0		0	0	0
Tulot yhteensä	0	0	0		0	0	0
Henkilöstömenot	-50	-59	-59	0,0 %	-60	-61	-62
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0		0	0	0
Muiden palvelujen ostot	-7	-67	-71	6,0 %	-72	-73	-74
Materiaalin ostot	-1	-2	0	-100,0 %	0	0	0
Avustukset	0	0	0		0	0	0
Vuokrat	-2	-2	0	-100,0 %	0	0	0
Muut menot	0	0	0		0	0	0
Menot yhteensä	-60	-130	-130	0,0 %	-132	-134	-136
Toimintakate	-60	-130	-130	0,0 %	-132	-134	-136

2.1 Toiminnan kuvaus

Sosiaali- ja terveyslautakunta huolehtii kaupungin tehtäväksi säädetystä sosiaalihuollosta ja terveydenhuollosta sikäli kuin näistä tehtävistä ei ole erikseen määrätty. Yksilöä ja perhettä koskevat päätökset tekee sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto. Lautakunta toimii tilaajalautakuntana suhteessa suun terveydenhuollon liikelaitokseen.

Lautakunnan tehtävänä on tehtäväalueellaan, ellei lautakunta ole toisin määrännyt tai ellei toisin ole säädetty tai määrätty:

- ratkaista laissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädettyt sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen antamat tehtävät,
- päättää työvoiman ja muiden voimavarojen sijoittamisesta eri tulosalueille,
- päättää palvelutuotannon kilpailuttamisesta ja palveluhankinnoista kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti,
- päättää vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten henkilökuljetusten hankinnasta,
- päättää hankintatoimivaltaansa kuuluvan hankinnan osalta kuntien yhteishankintayksikön järjestämään tarjouskilpailuun tai kilpailuttamaan hankintasopimukseen liittymisestä,
- vahvistaa maksut ja korvaukset,
- myöntää avustukset, ja
- päättää sopimuksista ja muista oikeustoimista sekä käyttää kaupungin puhevaltaa.

Tehtäväalue sisältää sosiaali- ja terveyslautakunnan ja sen jaoston luottamushenkilötoiminnan kustannukset. Kustannukset koostuvat kokouspalkkioista, matkakuluista sekä muista kokouksiin liittyvistä kustannuksista ja luottamushenkilöiden koulutuskustannuksista. Lautakunta kokoontuu kesätaukoa lukuun ottamatta noin kuukausittain.

3 Talous- ja hallintopalvelut

	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Tulot	96	73	95	31,0 %	97	99	101
Menot	-5 342	-9 471	-10 078	6,4 %	-10 229	-10 382	-10 538
Toimintakate	-5 247	-9 399	-9 983	-5,8 %	-10 132	-10 284	-10 437
	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Myyntitulot	31	0	31		32	32	33
Maksutulot	0	0	0		0	0	0
Tuet	62	73	50	-31,1 %	51	52	53
Muut tulot	3	0	14		14	15	15
Tulot yhteensä	96	73	95	31,0 %	97	99	101
Henkilöstömenot	-4 251	-4 495	-4 981	10,8 %	-5 056	-5 132	-5 209
Asiakaspalvelujen ostot	0	-2 490	-1 900	-23,7 %	-1 929	-1 957	-1 987
Muiden palvelujen ostot	-606	-2 090	-2 741	31,2 %	-2 783	-2 824	-2 867
Materiaalin ostot	-131	-60	-117	95,5 %	-118	-120	-122
Avustukset	0	0	0		0	0	0
Vuokrat	-340	-337	-338	0,5 %	-343	-349	-354
Muut menot	-13	0	0		0	0	0
Menot yhteensä	-5 342	-9 471	-10 078	6,4 %	-10 229	-10 382	-10 538
Toimintakate	-5 247	-9 399	-9 983	-5,8 %	-10 132	-10 284	-10 437

3.1 Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalue vastaa keskitetysti toimialan talouteen, hallintoon, henkilöstöasioihin ja kehittämisen koordinointiin liittyvistä tehtävistä sekä tarjoaa tukipalveluja toimialan muille tulosalueille. Tulosalue koordinoi yhteistyötä kaupungin keskushallinnon ja palvelukeskusten kanssa, joita ovat tilakeskus, tietohallinnon palvelukeskus, talouspalvelukeskus, henkilöstökeskus ja hankintakeskus. Tulosalue tuottaa palvelunsa pääosin omana toimintana. Tulosalueen menomäärärahassa on varauduttu toimialalla ulkopuolisella rahoituksella toteutettavien hankkeiden menoihin, koko toimialan varhe-maksuihin sekä muihin toimialan velvoitteisiin. Vantaan Apotti-hanketoimisto kuuluu talous- ja hallintopalveluihin, sen määrärahoista vastaa tietohallinnon palvelukeskus. Talous- ja hallintopalvelujen tulosalueen menomääräraha sisältää palkkaratkaisun 2016 lisäkustannukset sekä työttömyysvakuutusmaksun korotuksen koko toimialan osalta (yhteensä 1,2 milj. euroa).

Keskeinen toimintaympäristön muutos on jatkuva tarve edistää toimintojen ja asiakaspalvelun digitalisointia. Samanaikaisesti talouden kiristyminen tuo haasteita talouden hallinnalle ja toimintojen kehittämiselle. Sote-uudistus on erittäin merkittävä toimintaympäristöä muuttava hanke, jonka valmisteluun osallistutaan laajasti.

Tulosalueen menomääräraha vuodelle 2016 on 10,1 milj. euroa ja tulomääräraha 0,095 milj. euroa.

3.2 Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2016 – 2019

- Toimialan tuottavuuden kehittämistä ja seuranta tuetaan
- Palveluverkon tarkoituksenmukaisuutta ja toimitilojen käytön tehokkuutta tuetaan
- Palveluprosessien digitalisaatiota edistetään
- Apotti-hanketta toteutetaan
- Sote-uudistukseen valmistaudutaan
- Toimialan johdon ja esimiesten saama johtamisen tuki varmistetaan

- Työhyvinvoinnin tuki varmistetaan
- Toimialan laadunhallinnan käytäntöjä yhdenmukaistetaan
- Avoimen datan tuottamista edistetään.

3.3 Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2016

- Palvelusetelien laajan käytön mahdollistavan sähköisen järjestelmän käyttöönotto
- Apotti-hankkeessa valmistellaan uuden tietojärjestelmän käyttöönottoimet
- Sähköisen asiointin ja itsepalvelujen määrää lisätään resurssien puitteissa
- Toimialan tuottavuuden kehittämistä ja prosessien virtaviivaistamista tuetaan mm. Lean-koulutuksella
- Osallistutaan sote-valmisteluun
- Ostopalvelujen vaikuttavuutta kehitetään yhteistyössä palveluntuottajien kanssa
- Aktiivisen välittämisen toimintamallilla edistetään sairauspoissaolojen vähenemistä
- Kahden vuoden välein tehtävä toimialatason asiakastytyväisyyskysely toteutetaan.

3.4 Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet

Tavoite / toimenpide	Vaikutukset	Aika- taulu
Sähköisten ratkaisujen edistämisen kokonaisuutta edistetään yhteistyössä tietohallinnon kanssa	Työprosessien tehostuminen. Palvelukanavien monipuolistuminen. Työajan kohdentaminen enemmän palvelua tarvitseviin.	2015 - 2017
Palvelusetelijärjestelmän laajentaminen palvelusetelien hallintajärjestelmä käyttöön ottaen. Kumppanuuksien lisääminen monituottajuudella.	Palvelusetelien laajan käytön mahdollistaminen, työprosessien tehostaminen.	2015 - 2017
Asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin käyttöönoton edistäminen	Työprosessien tehostuminen, asiakas- ja potilastyön sähköisten ratkaisujen käyttöönotto, seurannan kehittyminen	2015 - 2017
Toimintaprosessien kehittäminen lean management -keinoin; henkilöstön koulutus	Hukan väheneminen prosesseissa, tehokkuuden lisääntyminen oleelliseen keskittymällä, palveluprosessien sujuvuus, tuottavuuden lisääntyminen	2015 - 2017
Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisy: terveysjohtamisen malli ja eVälke käytössä	Sairauspoissaolot vähenevät, toimialan varhemaksut vähenevät	2015 - 2017

3.5 Tunnusluvut

Talous- ja hallintopalvelut	TP 2013	TP 2014	KS 2015	TA 2016
Toimialan henkilöstömäärä ⁽¹⁾	2 628	2 622	2 695	2 722
Toimialan esimiesten määrä	205	218	215	215
Talous- ja hallintopalv. henkilöstömäärä	53	48	50 ⁽²⁾	52 ⁽²⁾
Hallinnollisten tehtävien toteutunut työaika henkilöstövuosina	43,6	41,3	40,0	41,6
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan henkilöstö	2,0 %	1,8 %	1,9 %	1,9 %
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan esimiesten määrä	25,9 %	22,0 %	23,3 %	24,2 %

1) Henkilöstömäärän laskentatapa on kaupunkitasoisesti uudistettu 2015
2) Sis. tietohallinnon rahoittaman Apotti-hankkeen henkilöstöä

4 Erikoissairaanhoido

	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Tulot	717	0	600		612	624	637
Menot	-214 701	-212 320	-226 731	6,8 %	-230 132	-233 584	-258 110
Toimintakate	-213 985	-212 320	-226 131	-6,1 %	-229 520	-232 960	-257 474
	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Myyntitulot	717	0	600		612	624	637
Maksutulot	0	0	0		0	0	0
Tuet	0	0	0		0	0	0
Muut tulot	0	0	0		0	0	0
Tulot yhteensä	717	0	600		612	624	637
Henkilöstömenot	-5 730	-5 822	-5 400	-7,2 %	-5 481	-5 563	-5 647
Asiakaspalvelujen ostot	-205 048	-202 582	-217 074	7,2 %	-220 330	-223 635	-226 990
Muiden palvelujen ostot	-3 923	-3 916	-4 257	8,7 %	-4 321	-4 386	-4 451
Materiaalin ostot	0	0	0		0	0	0
Avustukset	0	0	0		0	0	0
Vuokrat	0	0	0		0	0	0
Muut menot	0	0	0		0	0	0
Menot yhteensä	-214 701	-212 320	-226 731	6,8 %	-230 132	-233 584	-237 088
Toimintakate	-213 985	-212 320	-226 131	-6,1 %	-229 520	-232 960	-236 451

4.1 Toiminnan kuvaus

Vantaa hankkii erikoissairaanhoidon palvelut pääasiassa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä (HUS). Potilaat ohjautuvat erikoissairaanhoidon lääkärin läheteellä, joista yli puolet kirjoitetaan terveysasemilta. Erikoissairaanhoido tekee kiireellisyys- ja hoidon tarpeen arvioinnin läheteen perusteella. Terveystietokantaan mukaan hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut erikoissairaanhoidon, tarvittavat tutkimukset tulee aloittaa kolmen kuukauden sisällä ja varsinaiseen hoitoon on päästävä kuudessa kuukaudessa. Kiireellinen sairaanhoido annetaan ilman lähetettä. Toimiala toimii tiiviissä yhteistyössä kaupunkia edustavien HUS-luottamushenkilöiden kanssa ja tukee Vantaan HUS-omistajaohjausta.

Vantaan sosiaali- ja terveystoimen toimiala ja HYKS sopivat HUS:n tuottaman erikoissairaanhoidon palveluista suunnittelukokouksissa (sopimusohjaus). HUS tuottaa kunnalle palvelutuotteina NordDRG-tuotteita (hoitokokonaisuuksia), käyntituotteita, hoitopäivät tuotteita sekä terveydenhuoltolain mukaisia erikoislääkärin konsultaatioita. Osa konsultaatio- ja koulutustoiminnasta toteutuu Vantaan terveysasemilla. Vuonna 2016 yhteistyötä tiivistetään psykiatriakonsultaatioita lisäämällä ja hoitoketjuja yhtenäistämällä. Ihosairauksien varhaista analysointia ja hoitoa sekä haavahoitoprosesseja kehitetään yhdessä terveysasemien kanssa.

4.2 Talousarvion perustelut

Erikoissairaanhoidon menomääräraha on 226,7 milj. euroa ja tulomääräraha 0,6 milj. euroa. HUS-palvelusopimuksen osalta talousarviossa on varauduttu 215,0 milj. euroon. Erikoissairaanhoidon tehtäväalueella on lisäksi määrärahat HUS-eläkevastuisiin 5,4 milj. euroa, myrkytystietokeskuksen, ensihoidon, lääkärihelikopterin sekä muihin erikoissairaanhoidon menoihin 6,2 milj. euroa.

4.3 Tunnusluvut

Erikoissairaanhoito	TP 2013	TP 2014	KS 2015	TA 2016
Tuotteistetut hoitokokonaisuudet	78139	82 257	80 913	85 856
Poliklinikkakäynnit	233 175	242 800	239 239	251 268
Vuodeosastohoitopäivät	28879	28 207	25 830	29 342
Kaikki jonossa olevat	2011	2 149	2 123	2 137
Laskutetut siirtoviivepäivät	472	1	12	0
Erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen arvo/ milj. eur. ¹⁾	195,7	204,9	202,4	215,0
Euroa/asukas	940	972	949	995
Euroa/hoitokokonaisuus (hinnoiteltu tuote)	1528	1 559	1 611	1 618

1) Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) ja Vantaan kaupunki neuvottelevat erikoissairaanhoidon tuotekokonaisuuksien määrästä ja kokonaiskustannusarviosta vuosittain. Neuvottelutulos kirjataan palvelusopimukseen.

5 Terveyspalvelut

	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Tulot	4 364	4 286	4 387	2,3 %	4 475	4 564	4 656
Menot	-79 263	-80 364	-83 233	3,6 %	-84 481	-85 749	-87 035
Toimintakate	-74 900	-76 078	-78 846	-3,5 %	-80 007	-81 184	-82 379
	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Myyntitulot	1 579	1 645	1 413	-14,1 %	1 441	1 470	1 500
Maksutulot	2 470	2 640	2 973	12,6 %	3 032	3 093	3 155
Tuet	283				0	0	0
Muut tulot	32	2	1	-50,5 %	1	1	1
Tulot yhteensä	4 364	4 286	4 387	2,3 %	4 475	4 564	4 656
Henkilöstömenot	-29 402	-32 867	-32 940	0,2 %	-33 434	-33 936	-34 445
Asiakaspalvelujen ostot	-23 798	-23 293	-24 724	6,1 %	-25 095	-25 471	-25 853
Muiden palvelujen ostot	-14 883	-12 987	-13 481	3,8 %	-13 683	-13 888	-14 096
Materiaalin ostot	-5 468	-5 593	-5 630	0,7 %	-5 714	-5 800	-5 887
Avustukset	-762	-758	-900	18,6 %	-913	-927	-941
Vuokrat	-4 837	-4 796	-5 520	15,1 %	-5 602	-5 686	-5 772
Muut menot	-113	-70	-39	-43,4 %	-40	-41	-41
Menot yhteensä	-79 263	-80 364	-83 233	3,6 %	-84 481	-85 749	-87 035
Toimintakate	-74 900	-76 078	-78 846	-3,5 %	-80 007	-81 184	-82 379

5.1 Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Terveyspalvelujen tulosalue muodostuu terveysasemapaikavien kolmesta tuloyksiköstä sekä ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ja kuntoutuksen tuloyksiköistä. Lisäksi terveyspalveluissa toimii tartuntatauti- ja hygieniayksikkö, tähyystoiminnan yksikkö, tekstinkäsittely-yksikkö sekä diabetes- ja hoitotarvikejakeluyksikkö. Tulosalueen yhteistyö on tiivistä HUS:n kanssa.

Terveyskeskuspäivystys toimii Peijaksen sairaalan yhteydessä erikoissairaanhoidon kanssa yhteispäivystysperiaatteella. Päivystyksen järjestäjänä toimii vuoden 2016 alusta HUS.

Suun terveydenhuollon ja välinehuollon palvelut tuottaa Suun terveydenhuollon liikelaitos. Sosiaali- ja terveyslautakunta toimii järjestäjänä ja tilaajana, menomääräraha on budjetoitu suoriteperusteisen palvelusopimuksen mukaisesti terveyspalvelujen tulosalueelle.

Palvelutarpeen kasvu (väestön kasvu 1,1 %, ikääntyminen, maahanmuutto) lisää palvelujen kysyntää vuosittain noin 2 400 lääkärikäynnillä, 3 000 hoitajakäynnillä ja 10 000 hoitopuhelulla. Suurten ikäluokkien jäädessä pois työterveyshuollon piiristä paine palvelujen saatavuuteen lisääntyy. Painetta palveluihin lisää myös työttömyyksen kasvu ja asiakaskunnan monikulttuuristuminen. Kasvavaa kysyntää hallitaan tuottavuustoimilla, priorisoinnilla ja toimintamalleja muuttamalla yhteistyössä muiden tulosalueiden kanssa.

Tulosalueen menomääräraha vuodelle 2016 on 83,2 milj. euroa ja tulomääräraha 4,4 milj. euroa.

5.2 Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2016 – 2019

- Terveyspalvelujen tuloyksiköt tuottavat väestön tarpeen ja lainsäädännön (mm. hoitotakuu) mukaiset perusterveydenhuollon palvelut kuntalaisille talousarvion puitteissa.

- Tuloksikot lisäävät yhteistyötä eri tulosalueiden välillä sekä selkiyttävät ja tehostavat omia ja tulosalueen yhteisiä asiakasprosesseja Lean-mallia soveltaen. Palveluja kehitetään yhteistyössä kuntalaisten kanssa.
- Terveyspalvelujen sidosryhmäyhteistyö kumppaneiden (yliopisto ja opetusterveyskeskus, ammattikorkeakoulut) kanssa vahvistuu ja tukee rekrytointia.
- Terveyspalveluissa lisätään ostopalvelutoimintojen tuottavuutta: päivystystoiminnan järjestämisvastuu yhteistyössä HUS:n kanssa käynnistyy, palvelusetelien käyttöönotto toteutuu, erikoislääkäritoiminta terveyspalveluissa laajenee ja hoitotarvikkeiden hankinnassa hyödynnetään HUS:n hankintayksikköä.
- Terveyspalvelut valmistautuu Sote-uudistuksen vaatimiin toiminnallisiin ja tuotannollisiin haasteisiin ja vaatimuksiin.
- Sähköisten palvelujen osuutta lisätään kaikissa tuloksiköissä, ja ollaan aktiivisesti mukana uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönotossa.
- Ruotsinkielisen puhelinpalvelun suunnittelu- ja kehittäminen terveyspalveluihin toteutetaan yhteistyössä ennaltaehkäisevän terveydenhuollon kanssa.

5.3 Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2016

- Terveysasemapaalveluissa valmistaudutaan sote-uudistukseen.
- Kuntarajat ylittävää terveysaseman valintamahdollisuutta seurataan ja tehdään tarvittavia toiminnallisia muutoksia palvelutuotantoon.
- Listamallin mukaisia vastaanotto toiminnan asiakasprosesseja (vastaanotto toiminta ja päiväpoliikkina) ja tiimimallia kehitetään Lean-mallia hyödyntäen tavoitteena lyhentää vastaanotolle pääsyaikaa 30 % vuoden 2015 mediaanitasosta.
- Ikäihmisten ohjausta, neuvontaa ja palveluohjausta kehitetään yhteistyössä vanhus- ja vammaispaalvelujen kanssa hyödyntäen asiakasohjausyksikön asiantuntemusta.
- Hakunilan terveysaseman toimintakäytäntöjä, kuten fysioterapeutin suoravastaanotto ja asiakasvastaavatoiminta, laajennetaan muille terveysasemille.
- Maahanmuuttajien palveluohjausta kehitetään.
- Terveysasemapaalveluissa laajennetaan erikoislääkäritoimintaa, kuten tulehdusellisten suolistosairauksien hoito ja psykiatrin konsultaatio Myyrmäen terveysasemalla sekä kipukonsultaatiot Tikkurilan terveysasemalla. Tutkitaan mahdollisuus hankkia erikoissairaanhoidoa ostopalveluna yksityissektorilta.
- Puhelinyhteydenoton parantamista jatketaan ja sähköisiä palveluita lisätään. Lisäksi otetaan käyttöön potilaan omahoitoa tukevia ratkaisuja mm. kehittämällä omahoitopisteitä. Yleisessä terveyspalveluneuvonnassa tehdään yhteistyötä Vantaan yhteisen asiakaspaalvelupisteen kanssa.
- Terveys- ja hoitosuunnitelmien laadintaa yhdessä potilaan kanssa tehostetaan.
- Mielenterveys- ja päihdepaalvelujen prosessien yhtenäistämistä valmistellaan yhteistyössä perhepaalvelujen tulosalueen ja HUS psykiatrin kanssa. Tavoitteena on perustaa Myyrmäen ja Tikkurilan terveysasemille moniammatilliset matalan kynnyksen vastaanotot mielenterveys- ja päihdeasiakkaille. Samalla otetaan käyttöön HUS psykiatrin kanssa yhteinen kumppanuusasiantuntija.
- Mielenterveys- ja päihdepaalvelujen prosessien yhtenäistämiseen liittyy suunnitellaan Kivistöön Aurinkokiven neuvolan yhteyteen Lasten ja nuorten terveyspaalvelupisteen perustamista yhteistyössä HUS:n ja perhepaalvelujen kanssa.
- Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa lisätään sähköistä asiointia sekä palvelujen saavutettavuutta vakiinnuttamalla käyttöön vuonna 2015 pilotoitunut sähköisen asioinnin toiminnot neuvolan lomakkeiden sekä laajan 4-vuotistarkastuksen osalta. Sähköistä asiointia laajennetaan neuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa.
- Isyyslain muutoksen myötä isyyden tunnistamisen vastaanottaminen ennen lapsen syntymää siirtyy neuvolan toiminnaksi vuoden 2016 alusta alkaen. Uudessa palvelussa pyritään hyödyntämään mahdollisimman paljon sähköistä asiointia. Käyttöön otettavia uusia toimintakäytäntöjä arvioidaan ja kehitetään yhdessä lastenvalvojien ja asiakkaiden kanssa.
- Seksuaaliterveyden edistämistä kehitetään yhteistyössä perhesuunnitteluneuvoloitten kanssa, tavoitteena raskauden keskeytysten sekä sukupuolitautilien väheneminen.
- Äitiysneuvolan ja erikoissairaanhoidon yhteistyötä ja hoitoketjuja kehitetään edelleen, jotta neuvoloissa voidaan vastata mm. lyhytjätkihoitoisten synnytysten lisääntymisen aiheuttamaan muutokseen.

- Neuvoloiden omaa toimintaa kehitetään niin, että äitiysneuvolan läheteet erikoissairaanhoidon vähenevät.
- Neuvolan perhetyötä kehitetään sosiaalihuoltolain vaatimusten mukaisesti yhteistyössä perhepalvelujen kanssa.
- Opiskeluterveydenhuollon lääkäriyön kehittämistä jatketaan. Opiskeluterveydenhuollon toimintaa sekä yhteistyöprosesseja kehitetään uudistuvien valtakunnallisten ohjeistusten mukaisesti erityisesti 2. asteen ammatillisissa oppilaitoksissa.
- Kivistön alueen uusi (Aurinkokiven) neuvola otetaan käyttöön syksyllä 2016. Samalla luovutaan Kanniston neuvolasta.
- Kuntoutuspalveluissa jatketaan monialalähetteen (neuvola, perheneuvola, psykologipalvelut) käyttöä Lean-menetelmään hyödyntäen.
- Fysioterapeuttien akuuttivastaanottoa terveysasemilla laajennetaan Hakunilan kokemuksia hyödyntäen.
- Kotikuntoutuksen kehittämistä jatketaan yhdessä vanhuspalvelujen kanssa ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja kotona asumisen tukemiseen.
- Otetaan käyttöön yhteiset apuvälineiden luovutusperusteet Hus-Erva-alueella.

5.4 Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet

Tavoite / toimenpide	Vaikutukset	Aika- taulu
Sähköisen asioinnin ja itsepalvelun ratkaisujen laajentaminen ja käyttöönotto, esim. suojattu viestinvälitys, sähköisen ajanvarauksen laajentaminen, lomakkeiden ja hakemusten sähköinen lähettäminen, tekstiviestimuistutus varatuista ajoista	Tehokkaampi priorisointi ja kohdentaminen, asiakkaiden asiointimahdollisuudet monipuolistuvat, vastaanottoprosessin sujuvoittuminen ja tehostuminen	2015 - 2017
Sähköisen terveystarkastuksen lisääminen työprosesseihin (Pitkäaikaissairaiden terveystarkastukset Sydänpotilaan liikuntapolkumalli)	Potilaan oma vastuu terveydestään ja hoidostaan	2015 - 2017
Toimintaprosessien kehittäminen lean management -keinoin, mm. yhteistyössä erikoissairaanhoidon ja perhepalvelujen kanssa	Kustannukset vähenevät ja potilaan hoito sujuvoituu, päällekkäisyydet poistuu	2015 - 2016
Terveystarkastusten palvelusetelivalikoiman laajentaminen	Valinnanvapauden lisääntyminen, ruuhkan purkaminen omista palveluista, asukasmäärän kasvuun vastaaminen	2015 - 2017
Työvoimaa käytetään joustavasti työvoimatarpeen ja sijaistarpeen mukaisesti	Ulkopuolisen työvoiman käytön minimoiminen, ylittöiden vähentäminen	2015 - 2017
Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisy: terveysjohtamisen malli ja eVälke käytössä	Sairauspoissaolot vähenevät, toimialan varhemaksut vähenevät	2015 - 2017

5.5 Tunnusluvut

Terveystieteiden palvelut	TP 2013	TP 2014	KS 2015	TA 2016
Vastaanottokäynnit terveysaseman lääkärille asukasta kohti	0,89	0,91	0,92	0,92
Vastaanottokäynnit terveysaseman sairaanhoitajalle tai terveydenhoitajalle asukasta kohti	0,62	0,68	0,74	0,76
Vastaanottokäynnit kuntoutusyksikön palveluun asiakasta kohti	3,4	3,0	2,7	2,5
Vastaanottokäynnit neuvolan lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	3,8	3,7	3,6	3,8
Vastaanottokäynnit koulu- tai opiskeluterveydenhuollon lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	2,2	2,3	2,4	2,4
Terveysasemien palveluita käyttäneiden osuus väestöstä (kokonaispeittävyys)	52	51	55	55
Odotusaika lääkärin vastaanotolle päiväpoliklinikalla alle 60 min %	70,4	71,0	70,0	70,0
Terveysaseman lääkärille pääsy/vrk	30	30	34	21
Päivystyksen perustason kokonaiskustannukset asukasta kohti	24,81	25,00	24,77	24,98
Päivystysyksikössä toteutunut odotusaika lääkärin vastaanotolle alle 3 h %	93,7	93,1	100	100

6 Perhepalvelut

	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Tulot	33 597	36 955	37 813	2,3 %	38 569	39 341	40 127
Menot	-152 346	-158 498	-163 471	3,1 %	-165 923	-168 412	-170 938
Toimintakate	-118 749	-121 543	-125 658	-3,3 %	-127 354	-129 071	-130 811
	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Myyntitulot	4 670	5 009	4 819	-3,8 %	4 915	5 013	5 114
Maksutulot	3 025	2 734	3 268	19,5 %	3 333	3 400	3 468
Tuet	23 439	27 022	27 256	0,9 %	27 801	28 357	28 924
Muut tulot	2 463	2 190	2 470	12,8 %	2 520	2 570	2 622
Tulot yhteensä	33 597	36 955	37 813	2,3 %	38 569	39 341	40 127
Henkilöstömenot	-36 516	-39 661	-40 860	3,0 %	-41 473	-42 095	-42 726
Asiakaspalvelujen ostot	-46 115	-45 451	-46 597	2,5 %	-47 296	-48 005	-48 725
Muiden palvelujen ostot	-6 313	-5 819	-5 922	1,8 %	-6 011	-6 101	-6 192
Materiaalin ostot	-964	-963	-962	-0,2 %	-976	-991	-1 006
Avustukset	-56 988	-60 972	-63 216	3,7 %	-64 164	-65 126	-66 103
Vuokrat	-5 343	-5 495	-5 777	5,1 %	-5 863	-5 951	-6 040
Muut menot	-107	-137	-139	1,0 %	-141	-143	-145
Menot yhteensä	-152 346	-158 498	-163 471	3,1 %	-165 923	-168 412	-170 938
Toimintakate	-118 749	-121 543	-125 658	-3,3 %	-127 354	-129 071	-130 811

6.1 Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Perhepalvelujen tulosalue muodostuu psykososiaalisten palvelujen, lastensuojelun, aikuissosiaalityön ja päihdepalvelujen tulosityksiköistä. Perhepalveluissa järjestetään lakisääteisiä sosiaalihuollon ja sosiaaliturvan palveluja. Lainsäädännölliset muutokset edellyttävät ja velvoittavat uudistamaan palveluja. Keskeistä on väestön hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen sekä eriarvoisuuden ja syrjäytymisen torjuminen ja vähentäminen. Lisäksi tavoitteena on riittävien ja laadukkaiden sosiaalipalvelujen tarpeenmukaisen ja yhdenvertaisen saatavuuden turvaaminen. Palvelut tulee järjestää asiakaslähtöisyyttä ja sosiaalityötä vahvistaen. Sosiaalihuollon painopistettä siirretään korjaavista toimista hyvinvoinnin edistämiseen ja varhaiseen tukeen.

Keskeisimmät perhepalvelujen toimintaan vaikuttavat toimintaympäristön muutokset ovat pitkäaikaistyöttömyyden kasvu, köyhyys, lastensuojeluasiakkuuksien sukupolvistuminen, kotiin vietävien palvelujen tarpeen lisääntyminen laitoshoidon purkamisen seurauksena, Sote-uudistus sekä uuteen asiakas- ja potilastietojärjestelmään valmistautuminen.

Tulosalueen menomääräraha vuodelle 2016 on 163,5 milj. euroa, josta toimeentulotuen avustusmenojen osuus on 61,4 milj. euroa. Tulomääräraha on 37,8 milj. euroa, josta toimeentulotuen valtionosuus on 26,2 milj. euroa.

6.2 Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2016 – 2019

- Taloudellisesti ja inhimillisesti kannattavien ennalta ehkäisevien ja varhaisen tuen työmuotojen asiakkuudet lisääntyvät.
- Tuottavuuden parantamista jatketaan asiakastyön osuutta ja toiminnan vaikuttavuutta lisäämällä.
- Kumppanuuksia kolmannen sektorin ja seurakuntien kanssa lisätään. Pyritään päällekkäisen työn karsimiseen, yhteisen työn synergiaetuihin sekä sujuviin ja toisiaan täydentäviin palveluihin.
- Sosiaalinen kuntoutus tukee mahdollisuutta päästä työllistämispalvelujen piiriin.
- Asumisneuvonnalla ennalta ehkäistään asunnottomuutta. Asumisen polkuja sekä asumisen kotiin vietävää tukea kehitetään.

- Nuorisotakuun toteuttamista tuetaan ja Ohjaamo-toiminnan kehittämiseen osallistutaan.
- Kaikissa palveluissa tuetaan asiakkaiden omatoimisuutta ja omaa vastuuta.
- Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluja kehitetään. Sähköisten palvelujen ja ratkaisujen kehittämistä ja käyttöönottoa jatketaan.
- Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä otetaan käyttöön suunnitelmakaudella.
- Lapsiperheiden kotiin vietävien palvelujen kokonaisuutta kehitetään ja palveluntarjontaa selkeytetään.
- Toimeentulotukihakemusten osalta jatketaan Kela-kunta -kokeilua, ja valmistaudutaan vuonna 2017 tapahtuvaan siirtoon.
- Vantaan lastensuojelun ja perheneuvolan sekä erikoissairaanhoidon lastenpsykiatrian prosessia kehitetään Lean-menetelmällä, tavoitteena tiivistää yhteistyötä yhteisissä asiakkuuksissa, selkiyttää työnjakoa ja parantaa asiakkaan saaman palvelun vaikuttavuutta.

6.3 Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2016

Perhepalvelujen nykyinen neljän tulosityksikön kokonaisuus tullaan uudistamaan seuraavien vuosien aikana. Vuonna 2016 pilotoidaan kolmea organisaatiomuutoksen osa-aluetta: sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi, uudistuva perhetyö ja lastensuojelun virka-aikainen päivystys osana sosiaali- ja kriisipäivystystä. Perheasiaintoimisto on suunniteltu siirrettäväksi osaksi psykososiaalisia palveluja, ja siinä yhteydessä eropalvelujen kokonaisuus kootaan yhteen. Pilottien tavoitteena on vahvistaa asiakkaan saamaa suunnitelmallista palvelua ja varhaista tukea.

Perhepalvelujen painopisteen siirtymisen onnistuminen korjaavasta työstä hyvinvoinnin edistämiseen ja varhaiseen tukeen edellyttää yhteistyön tiivistämistä muiden tulosalueiden kanssa.

Vuoden 2016 aikana tulosalueella selvitetään, missä palveluissa on mahdollista ottaa palveluseteli käyttöön. Lisäksi jokaisessa tulosityksiköissä ainakin yksi olennainen palveluprosessi tehostetaan Lean-ajattelua hyödyntäen.

Psykososiaalisissa palveluissa on tavoitteena ehkäisevän työn ja sosiaalihuoltolain mukaisten palveluprosessien hiominen mahdollisimman tuottaviksi, jolloin palvelut ovat oikea-aikaisia ja asiakkaan palvelutarpeesta lähteviä.

- Perhekoutsien toiminta tulee tunnetuksi vantaalaisten lapsiperheiden keskuudessa ja asiakkaita voidaan auttaa varhaisessa vaiheessa.
- Nuortenkeskus Nuppi pystyy hoitamaan lievät ja keskivaikeat nuorten mielenterveys- ja päihdehäiriöt, ja erikoissairaanhoidon tarve vähenee.
- Palveluja kehitetään sosiaalihuoltolain vaatimusten mukaiseksi mm. palvelutarpeen arvioinnin systematisoinnilla sekä tarjoamalla omatyöntekijä psykososiaalisissa palveluissa.
- Päätöksentekoprosessia kehitetään siten, että omatyöntekijä voi järjestää asiakkaalle hänen tarvitsemaansa tukea siirtämättä asiakkuutta toiseen palveluun.
- Asiakkuuden kriteereitä, työnjakoa ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä kehitetään asiakaslähtöisemmiksi.
- Päivivestyksellistä toimintaa kehitetään.
- Osallistutaan Aurinkokiven lasten ja nuorten terveysterveystarpeiden suunnitteluun yhteistyössä terveysterveystarpeiden kanssa.

Lastensuojelussa huomioidaan sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut, jotka voivat olla riittävä tuki perheille, jolloin lastensuojelupalvelujen tarve vähenee.

- Lastensuojelussa lisätään asiakkaiden osallisuutta kirjoittamalla asiakassuunnitelmat yhdessä.
- Perhehoidon monimuotoisuutta lisätään vastaanotto- ja perhehoitotoiminnassa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa.
- Hyödynnetään palvelumuotoilua kiireellisten avohuollon tukitoimien tarpeisiin vastaamiseksi nykyisillä resursseilla.
- Avohuollon vaikutusten arviointihanketta jatketaan.
- Kehitetään vaativan laitoshoidon vaikuttavuuden arviointia.
- Pilotoidaan lastensuojelun virka-aikaisen päivystyksen keskittäminen sosiaali- ja kriisipäivystykseen.
- Lastensuojelun vastaanottotiimit osallistuvat lastensuojelun alkuarvoinnin Laava-projektiin Apotti-hankkeen yhteydessä.

- Perhekuntoutusta uudistetaan yhteistyöllä lastensuojelun sisällä sekä kutsumalla yhteistyöverkostoja mukaan kehittämis- ja yhteistyöhön.

Aikuissosiaalityössä sosiaalityön palvelut keskittyvät aiempaa enemmän sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen järjestämiseen ja tarjoamiseen.

- Sähköisen asiainnin osuutta toimeentulotuen asioissa lisätään edelleen yhteistyössä Kelan kanssa.
- Normitetun toimeentulotuen yksikössä valmistaudutaan toimeentulotuen perusosan siirtymiseen Kelalle vuoden 2017 alusta. Samaan aikaan voidaan luopua osasta normitetun toimeentulotuen tiloja.
- Vuoden 2016 aikana aikuissosiaalityössä pilotoidaan sosiaalihuoltolain mukaista palvelutarpeenarvointia. Pilotin on osa perhepalvelujen laajempaa organisaation muutosprosessia. Yksikköön keskitetään sosiaalityön asiakkaiden palvelutarpeen arviointityö. Pilotin tavoitteena on tuottaa myös jatkotietoa perhepalvelujen organisaatiomuutoksen tueksi vuodelle 2017.
- Asumisneuvontaa kehitetään yhteistyössä VAV:n ja Ohjaamon kanssa.
- Asunnottomuustyötä sekä asumisen tuen palvelujen kehittämistä jatketaan kaupungin omina tilaisasumisen ratkaisuin sekä yhteistyössä ostopalvelukumppaneiden kanssa.
- Osallistutaan Koisoniityn palvelukokonaisuuden suunnitteluun.
- Suunnitelmallisissa sosiaalityön palveluissa vahvistetaan sosiaalihuoltolain mukaisen sosiaalisen kuntoutuksen työkäytäntöjä, kuten monialaista palvelutarpeen arviointia, neuvontaa ja ohjausta kuntouttavien palvelujen hyödyntämisessä sekä lähityötä ja valmennusta arkipäivän toimintoissa sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi.

Päihdepalveluissa kehitetään uuden sosiaalihuoltolain mukaista toimintaa, kuten arvioinnin kehittämistä ja omatyöntekijän määrittämistä sekä yhteistyötä perhepalveluiden muiden tulosyksiköiden kanssa.

- Toteutetaan päihde- ja mielenterveyspalvelujen integraatiotyön mukaiset muutokset yhteistyössä HUS psykiatrian kanssa.
- Suunnitellaan Koisoniityn asumispalveluyksikön tilojen ja toiminnan käynnistämistä yhteistyössä aikuis-sosiaalityön kanssa.
- Tiivistetään yhteistyötä perhepalvelujen asumisohjauksessa.
- Edistetään aktiivisesti monimuotoista työllistämistä päihdepalveluissa (palkkatuki, kuntouttava työntoiminta ja työkokeilu).
- Opioidikorvaushoitoa kehitetään edelleen mm. siirtämällä A-klinikoille niitä opioidikorvaushoitoasiakkaita, joilla on keskeisenä ongelmana alkoholin ja/tai rauhoittavien lääkkeiden väärinkäyttö.
- Päihdepalveluissa kehitetään asiakkaiden kanssa tehtävää väkivallan ehkäisytyötä.

6.4 Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet

Tavoite / toimenpide	Vaikutukset	Aika- taulu
Sähköisen asioinnin ja itsepalvelun ratkaisujen laajentaminen ja käyttöönotto, esim. suojattu viestinvälitys, sähköisen ajanvarauksen laajentaminen, lomakkeiden ja hakemusten sähköinen lähettäminen, tekstiviestimuistutus varatuista ajoista	Itsepalvelun lisääntyminen, ajankäytön tehostuminen, perumattomien poisjääntien väheneminen, asiakastyöprosessin sujuvoittaminen	2015 - 2017
Sosiaalihuoltolain toimeenpanolla vähennetään lastensuojeluasiakkuuksia	Lastensuojeluasiakkuuksien väheneminen, palvelurakenteen keveneminen, raskaiden ls-toimenpiteiden väheneminen	2015 - 2017
HUS lastenspsykiatrian, perheneuvolan ja lastensuojelun asiakasprosessin leanaus	Tarkoituksenmukainen palvelu asiakkaalle, palvelun sujuvuuden parantuminen	2015 - 2016
Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluprosessin tehostaminen erikoissairaanhoidosta asumispalvelujen kautta omaan vuokra-asuntoon	Asumisaika asumisyksikössä lyhenee nykyisestä asiakkaan tarpeeseen nähden liian pitkästä asumisajasta, siirtoviivepäivien väheneminen	2015 - 2017
Palvelusetelipalvelujen lisääminen - lapsiperheiden kotipalvelu	Valinnanvapauden lisääntyminen, ruuhkan purkaminen, asukasmäärän kasvuun vastaaminen	2015 - 2017
Työvoimaa käytetään joustavasti työvoimatarpeen ja sijaistarpeen mukaisesti	Ulkopuolisen työvoiman käytön minimoiminen, ylitöiden vähentäminen	2015 - 2017
Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisy: terveysjohtamisen malli ja eVälke käytössä	Sairauspoissaolot vähenevät, toimialan varhemaksut vähenevät	2015 - 2017

6.5 Tunnusluvut

Perhepalvelut	TP 2013	TP 2014	KS 2015	TA 2016
Lastensuojeluelvitykset valmistuvat 3 kk määräajassa (THL raportointi)	91 %	98 %	100 %	100 %
Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön 0 - 17-vuotiaiden asiakkaiden osuus väestön 0 - 17-vuotiaista vähenee	8,8 %	8,4 %	8,6 %	7,8 %
Lastensuojelun oman toiminnan tehostetun perhetyön tukipäivien määrä vuodessa lisääntyy	..	..	4 520	4 750
Toimeentulotuen hakemukset käsitellään 7 päivässä (THL raportointi)	98 %	99,6 %	100 %	100 %
Sosiaalihuollon erityistä tukea tarvitsevien palvelutarpeenarvio tehdään 3 kk määräajassa	..	..	..	100 %
Aikuisten sosiaalityön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	..	1,9	2,3	3,5
Lapsiperheiden kotipalvelun työaika asiakkaiden kotona lisääntyy	2,0	3,7	4,3	4,6
Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö, perheet palvelun piirissä	..	..	20	40
Nuorten sosiaalityön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	..	2,0	2,2	3,5
Korvaushoitoasiakkaiden hoitotakuu täytty	100 %	100 %	100 %	100 %

7 Vanhus- ja vammaispalvelut

	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Tulot	27 427	27 586	28 600	3,7 %	29 172	29 755	30 351
Menot	-171 530	-174 894	-179 513	2,6 %	-182 206	-184 939	-187 713
Toimintakate	-144 103	-147 308	-150 913	-2,4 %	-153 034	-155 183	-157 362
	TP 2014	KS 2015	TA 2016	%	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Myyntitulot	2 670	2 381	2 468	3,7 %	2 518	2 568	2 619
Maksutulot	24 405	25 133	26 059	3,7 %	26 580	27 111	27 654
Tuet	308				0	0	0
Muut tulot	43	72	73	1,7 %	75	76	78
Tulot yhteensä	27 427	27 586	28 600	3,7 %	29 172	29 755	30 351
Henkilöstömenot	-53 595	-57 854	-58 646	1,4 %	-59 526	-60 419	-61 325
Asiakaspalvelujen ostot	-73 451	-73 774	-76 012	3,0 %	-77 152	-78 309	-79 484
Muiden palvelujen ostot	-28 124	-26 125	-27 460	5,1 %	-27 872	-28 290	-28 714
Materiaalin ostot	-2 386	-2 711	-2 782	2,6 %	-2 823	-2 866	-2 909
Avustukset	-5 444	-5 618	-5 663	0,8 %	-5 747	-5 834	-5 921
Vuokrat	-8 320	-8 654	-8 792	1,6 %	-8 924	-9 058	-9 193
Muut menot	-210	-158	-159	0,8 %	-161	-164	-166
Menot yhteensä	-171 530	-174 894	-179 513	2,6 %	-182 206	-184 939	-187 713
Toimintakate	-144 103	-147 308	-150 913	-2,4 %	-153 034	-155 183	-157 362

7.1 Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalue vastaa vanhusten ja vammaisten palveluista. Vanhusten avopalvelujen vastuulle kuuluvat kotihoito, palvelutalot sekä ennaltaehkäisevät toiminnot. Sairaalapalvelut vastaa Vantaan perusterveydenhuollon sairaalatoiminnasta. Hoiva-asumisen tulosityksikkö järjestää lyhyt- ja pitkäaikaista hoivaa tehostetussa asumispalvelussa ja laitoshoidossa. Vammaispalvelujen tehtävänä on järjestää vammaispalvelulain mukaiset palvelut ja taloudelliset tukitoimet sekä kehitysvammalain mukaiset erityispalvelut. Tulosalueen vastuulla on ikääntyneen väestön hyvinvointiohjelman, vanhusneuvoston toiminnan sekä Vantaan vammaispoliittisen ohjelman Wampon koordinointi. Vanhusneuvoston toiminta sekä ohjelmien toimeenpano toteutetaan poik-kihallinnollisena kaikki toimialat käsittävänä verkostotyönä.

Vanhus- ja vammaispalvelujen järjestämisessä pyritään vaikuttavaan ja kustannustehokkaaseen tuottamistapaan. Tällä hetkellä sairaalatoiminta, kotihoidon peruspalvelut sekä vanhustenkeskusten ja palvelutalojen toiminta, vanhus- ja vammaispalvelujen sosiaalityö sekä päivätoiminta toteutetaan pääosin omana toimintana. Kotihoidon tukipalveluissa, vanhusten ja vammaisten asumispalveluissa ja osin laitoshoidossa palvelut on kilpailutettu ja hankitaan ostopalveluina. Kehitysvammaisten asumispalveluissa lisätään oman toiminnan osuutta, koska se on osoittautunut kustannustehokkaammaksi.

Vantaan väestö vanhenee nopeasti ja myönteisestä hyvinvointikehityksestä huolimatta palvelujen tarve ja kysyntä kasvavat nopeasti. Vantaalla 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa keskimäärin 700 henkilöllä vuodessa. Muistisairaudet on suurin iäkkäiden ihmisten pitkäaikaisen hoidon tarpeen aiheuttaja, muistisairaiden määrä kasvaa Vantaalla noin 150 muistisairaalla vuosittain. Kehitysvammaisten määrä kasvaa 15–20 henkilöä vuodessa. Väestön nopea ikääntyminen vaikuttaa myös vammaispalvelujen kysyntään.

Lainsäädännön tiukentuminen ja palveluihin pääsyn määrääjat yhdistettynä palvelutarpeen kasvuun edellyttävät palvelujen onnistunutta kohdentamista ja toiminnan tuloksellisuuden jatkuvaa parantamisesta. Sosiaalihuoltolaki edellyttää palvelutarpeen arvioinnin aloittamista seitsemän arkipäivän kuluessa yhteydenotosta. Vanhuspalvelu-

laki velvoittaa järjestämään muut kuin kiireelliset sosiaalipalvelut viimeistään 3 kuukauden kuluttua päätöksen-
teosta. Kunnan on toteutettava iäkkään pitkäaikainen hoiva ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla palveluilla.
Taloussuunnitelmakaudella tulosalue valmistautuu myös mm. sote-uudistukseen sekä uuden asiakas- ja potilas-
tietojärjestelmän käyttöönottoon.

Tulosalueen menomääräraha vuodelle 2016 on 179,5 milj. euroa ja tulomääräraha 28,6 milj. euroa.

7.2 Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2016 – 2019

- Keskeisten toimintojen tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen
- Palvelujen kehittäminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa
- Työllistymistä tukevat toimintakäytännöt
- Palveluja kehitetään asiakasta osallistaen
- Toimivat palvelut mahdollistavat kotona asumisen
- Hyvä esimiestyö ja toimiva työyhteisö tukevat itsensä johtamista; työkuunto paranee
- Henkilöstön ja muiden resurssien joustava käyttö

7.3 Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen 2016

- Vanhusten avopalvelujen keskitetty asiakasohjaus (asiakasneuvonta, palveluohjaus, gerontologinen so-
siaalityö, omaishoidon tuki, vanhusten ja vammaisten kuljetuspalvelut sekä henkilökohtainen apu) toimii
kahdessa toimipisteessä (Myyrmäki, Tikkurila) ja vastaa tulosalueen asiakkaiden asiakasohjauksesta, palve-
lutarpeen selvityksistä, palvelusuunnitelmien laadinnasta ja palvelupäätösten teosta. Toiminnalla lisätään
palvelujen kohdentuvuutta ja vaikuttavuutta. Vuonna 2015 käynnistynyttä toimintaa vakiinnutetaan koko
Vantaan tasoisesti.
- Kotihoidon tuloksellisuutta (mm. kotikuntoutus) ja tuottavuutta (mm. käyntimäärien kasvu) parannetaan.
Palvelutarpeen kasvuun varaudutaan kohdistamalla palveluja asiakkuuskriteereitä tiukentamalla. Toimin-
nanohjausjärjestelmän käyttöönoton laajennus v. 2016 parantaa johtamista ja tuloksellisuutta: käyntien
suunnittelu helpottuu ja työn kuormittavuutta tasataan.
- Yhteistyötä työllisyyspalvelujen kanssa jatketaan tavoitteena rekrytoida työllistettäviä kotihoidon avustaviin
tehtäviin.
- Hoiva-asumisen palveluissa Korson vanhustenkeskuksen perusparannus valmistuu vuoden 2016 kevääl-
lä. Simonkylän peruskorjauksen vuoksi osa asukkaista ja henkilöstöstä siirtyy suunnitellusti Korson vanhus-
tenkeskukseen, ja osalle järjestetään korvaavat tilat muualta omasta toiminnasta. Lisäksi toinen Korson
vanhustenkeskusten kerroksista toimii sairaalapalvelujen väistötalana Katriinan sairaalan peruskorjauksen ai-
kana.
- Tehostetun asumispalvelun paikkamäärän kasvu vuonna 2016 on 10–15; muistisairaiden määrän kasvusta
johtuva laskennallinen tarve on 40. Hoitoverkoston (sairaala, hoiva, kotihoito) kasvavaa kuormitusta halli-
taan onnistuneella asiakasohjauksella. Lisäksi kotihoidon peittävyyttä pyritään edelleen lisäämään. Hoiva-
asumisen palveluissa jatketaan Liukumäki kotiin –hanketta, jossa kuntoutetaan asukkaita ympärivuorokauti-
sesta hoivasta kotiin tai palvelutaloon.
- Kaunialan sairaalan lisäpaikkojen käyttöönottoon ei ole varauduttu täysimääräisesti. Kauniala tarjoaa pää-
asiassa laitoshoidon, mikä ei vastaa tämän hetkisiä vanhuspalvelulinjauksia. Vuoden 2016 ylitys voi olla jopa
1 - 2 milj. euroa riippuen siitä, joutuuko Vantaa ottamaan käyttöön vuodelle 2016 määrätty 15 lisäpaikkaa
ja edellisiltä vuosilta käyttöön ottamatta jääneet 30 - 40 paikkaa.
- Sairaalapalveluissa Peijaksen sairaalassa sijaitseva AKOS 2 osasto laajenee, ja sairaansijojen määrä kas-
vaa 13 - 17 sairaansijalla. Akuuttigeriatriset arviointi- ja kuntoutuspaikat lisääntyvät, ja sairaalapalvelut pys-
tyy paremmin vastaamaan ikääntyvien vantaalaisten akuutteihin sairaalatarpeisiin.
- Katriinan sairaalan B-osan peruskorjaus alkaa lokakuussa 2016, joilloin kolme vuodeosastoa ja päiväsairaala
siirtyvät väistötiloihin Korson palvelukeskukseen. Lisäksi ostetaan kuntoutuspaikkoja Kaunialan sairaalasta.
- Vammaispalveluissa kehitysvammaisten asumispalvelujen kustannusvaikuttavuus paranee: oman toimin-
nan osuus lisääntyy 15 paikalla Martinlaaksonpolun asuntojen valmistumisen myötä. Oman toiminnan van-

hojen yksiköiden, mm. Koivukodin, tilojen käyttöä asumisessa jatketaan TS-kausi. Tukiasumisen osuus asumispalvelusta kasvaa vähintään 23 prosenttiin.

- Vammaisen henkilökohtaisen avun kysynnän kasvua hallitaan paremmalla asiakasohjauksella ja palveluvai-
kon hyödyntämisellä. Kotihoidon avopalvelujen roolia hoivan ja hoidon antajana lisätään.
- Vammaisten palvelujen toteutuksessa laajennetaan henkilökohtaisen budjetoinnin toimintamallia ja lisätään
perhehoitoa.
- Vammaisten työllistymistä tukevia toimintakäytäntöjä kehitetään edelleen. Vammaispalveluissa tuotetaan
sosiaalihuoltolain ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukainen työtoiminta ja työllistymistä
tukeva toiminta. Toimintaa laajennetaan Malminiityn mallin mukaisesti eri yksiköihin ja työllistyneiden vam-
maisten henkilöiden määrä eri toiminnoissa kasvaa. Työvalmentajaresurssia kohdistetaan uudelleen.
- Kuljetuspalveluissa hyödynnetään täysimäärisesti joukkoliikenteen tarjoamia uusia mahdollisuuksia, kuten
lähiliikennettä ja kutsuperusteista lähibussijärjestelmää.
- Vanhus- ja vammaispalvelujen osallistuminen kolmeen VM:n kuntakokeilun hankkeeseen jatkuu: Liu-
kumäki kotiin (kuntouttava tukiasuminen kotiin), ryhmäperhehoidon kokeilu sekä palvelutalojen uusi toimin-
tamalli ja laatu.
- Palvelusetelin käyttöä lisätään sähköisen portaalin avulla. Vanhusten avopalveluissa otetaan käyttöön koto-
na asumista tukeva palveluseteli. Omaishoidontuen lakisääteisen ja muun vapaan aikaisen hoidon järjestä-
misessä hyödynnetään palveluseteliä. Hoivassa lisätään palvelusetelin käyttöä, ja palveluseteliasiakkaille pe-
rustetaan oma jononhallinta.
- Henkilöstön joustavaa käyttöä tulosalueella lisätään merkittävästi: työkierron toimintamalli (vammaispalve-
lujen ja hoiva-asumisen palvelujen eri yksiköt), yöpartio toiminta (kaikki tulosityksiköt), varahenkilöstön pysy-
vyys (kaikki tulosityksiköt). Kehittämisen tavoitteena on lisätä työn mielekkyyttä sekä tasata työn kuormitusta
yksikköjen välillä.
- Laajennetaan RAI (Resident Assessment Instrument) -arviointijärjestelmän käyttöä kaikissa toiminnoissa.
RAI-ohjelmasta saatavien laatuindikaattorien avulla seurataan ja parannetaan hoidon ja kuntoutuksen laa-
tua, vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

7.4 Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet

Tavoite / toimenpide	Vaikutukset	Aika- taulu
Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto vanhusten avopalveluissa	Toiminnan tehostaminen, hukan välttäminen: 3,5 % vuosittaisen palvelujen kasvutarpeen kattaminen 2 %:lla	2015 - 2017
Työvoimaa käytetään joustavasti työvoimatarpeen ja sijaistarpeen mukaisesti	Sijaistarpeen kasvun pysäyttäminen, ja sijaisten käytön tehostaminen, ylitöiden vähentäminen	2015 - 2017
Kaunialan käytön tehostaminen ja hoivan palvelurakenneuudistuksen jatkaminen - Kaunialan sairaalan toiminnan kehittäminen kuntoutussairaalaksi ja asumispalveluksi.	Kaunialan laitospainotteisuuden vähentäminen ja asumispalvelujen lisääminen; kustannustaso asukasta kohden laskee	2015 - 2017
AKOS2 (sairaalapalvelut) laajennus, 17 paikkaa lisää.	Vähentää erikoissairaanhoidon palvelujen kysynnän kasvua ja esh-menoja	2016 - 2017
Palvelusetelipalvelujen lisääminen: - hoivan palveluseteli - kotihoidon palveluseteli	Valinnanvapaus lisääntyy, purkaa ruuhkaa omista palveluista, vastaa ikääntyneiden määrän kasvuun. Palvelusetelin käytön lisääminen sähköisen järjestelmän myötä	2015 - 2017
Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisy: terveysjohtamisen malli ja eVälke käytössä	Sairauspoissaolot vähenevät, toimialan varhe- maksut vähenevät	2015 - 2017

7.5 Tunnusluvut

Vanhus- ja vammaispalvelut	TP 2013	TP 2014	KS 2015	TA 2016
75+ kotona asuvien osuus väestöstä	91,9 %	92,3 %	92,5 %	93,0 %
Kotihoidon käynnit (kotihoito ja palvelutalot)	632 931	652 760 ¹⁾	684 930	706 736
Säännöllisen kotihoidon käynnit 75 -v / 75 -v täyttänyt asiakas, keskimäärin kuukaudessa	26	25	-	28
Omaishoidontuen peittävyys 75-v / 75+ väestö, 31.12	3,0 %	2,7 %	2,7 %	3,0 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä 75 täyttäneitä/75+ väestö 31.12	8,7 %	8,5 %	8,9 %	9,5 %
Kotihoidon kentän käynnit / henkilötyövuosi	2 051	2 068	2 092	2 250
Hoiva-asumisen paikat/75 vuotta täyttänyt väestö, %	10,8 %	10,6 %	10,6 %	9,6 %
Terveyskeskussairaalan hoitojakso/sairaansija	13,1	13,2	13,5	13,9
Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa	15,5 %	21,0 %	22,0 %	23,0 %
Euroa / kehitysvammaisten asumispalvelujen hoitovuorokausi	140	130	-	129
1) Kotisairaala siirtyi vuonna 2013-2014 avopalveluihin, jossa aloitti tehostetun kotihoidon yksikkö.				

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala: Tulokortti 2016

Nro	Toimialan tavoite 2016	Toimenpide	Tavoitteen mittarit	Mittarin lähtötaso, v:n 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Yhteys strat. päämäärään nro	Yhteys sitovaan tavoitteeseen nro	Vastuuhenkilö	Tavoitteen toteutumista uhkaavat riskitekijät
Kaupungin talous tasapainossa									
1	Toimialan tuottavuus kasvaa	Tuottavuussuunnitelmaa toteutetaan ja ostopalvelujen tuottavuuden hallintaa parannetaan	Tuottavuuden kasvu	Tuottavuussuunnitelma hyväksytty lautakunnassa 3/2014	Tuottavuuden kasvu 3 %	1.	1.1.	kaikki tulosalueet	Sähköisten järjestelmien käyttöönoton viivästyminen, valtion sääntelyn toiminnassa lisääntyminen
Kaupunkirakenne eheytyy									
2	Palveluverkko muuntautuu joustavasti	Palveluverkkosuunnitelmaa toteutetaan ja palveluverkkoa arvioidaan vuosittain	Palveluverkon tarkoituksenmukainen uudistuminen	Palveluverkkosuunnitelma laadittu (kevät 2014)	Palveluverkko uudistunut tarkoituksenmukaisesti	5.		kaikki tulosalueet, talha raportoi	Sote-toteutus poikkeaa palveluverkkosuunnitelmasta
Kaupungin elinvoima vahvistuu									
3	Kaupungin työllisyystoimia tuetaan käytettävissä olevilla resursseilla	Työllistämistoimia jatketaan tulosalueilla rekrytoiden työllistettäviä erityisesti avustaviin tehtäviin	Monimuotoisen työllistämisen toteutuneet tukikuukaudet ja työllistetyt henkilöt	Elinvoimaohjelman veloitteet	Toimialalle asetetut tavoitteet toteutuvat	9.	9.2.	kaikki tulosalueet	Valtion määrärahat, säästöjen mukaiset tiukat kelpoisuusehdot
4	Kumppanuutta hyvinvointialan yritysten ja järjestöjen kanssa vahvistetaan	Lisätään eri asiakasohjauspisteissä tietoa yksityisen ja kolmannen sektorin palveluvaihtoehtoista ja -mahdollisuuksista	Asiakasohjauspisteissä käytössä asiakaspalveluvalikot	Asiakasohjauksen nykytilanne	Asiakaspalveluvalikot käytössä	18.		terveys-, perhe- ja vanhus- ja vammaispalvelut	Toimintakäytäntöjen hidas muuttuminen, työn kuormitus
		Palvelusetelitä lisäämällä laajennetaan palvelujen tuottamisvalikoimaa	Palvelusetelin käyttö lisääntyy ja laajenee uusiin toimintoihin	Nykytilanne	Raportoidaan palvelusetelin käyttö sekä uudet käyttöönotetut palvelusetelit	18.	18.1.	kaikki tulosalueet	Palvelusetelin laajan käytön mahdollistavan sähköisen järjestelmän käyttöönotto viivästyy
Palvelut uudistuvat									
5	Terveysasemien kiireettömälle vastaanotolle pääsee kolmessa viikossa	Vastaanottoprosessia tehostetaan lean management -prosessia hyödyntäen	Odotusaika terveysasemien kiireettömälle vastaanotolle	Nykytaso	Odotusaika korkeintaan kolme viikkoa			terveyspalvelut	Asiakaspaine, työn kasvava kuormitus, toimintakäytäntöjen hidas muuttuminen
6	Ikääntyneiden hyvinvointia ja kotona asumista tuetaan	Palveluohjauksen ja vastuutyöntekijöiden toimintamallin kehittäminen yhteistyössä terveyspalvelujen kanssa	Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa.	92,3 %	93,0 %	15.	15.2.	vahva ja terveysp., vahva raportoi	Mm. muistisairaiden määrän huomattava kasvu, kotiin tuotavien palvelujen tarpeeseen ei pystytä vastaamaan
7	Erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon siirtyminen tapahtuu ilman siirtoviivettä	Potilaiden siirtyminen sairaalakuntoutukseen tapahtuu hoidon porrastuksen mukaisesti ilman siirtoviivettä	Maksetut siirtoviivepäivät	TP 2014 taso	Maksettavaksi päättyneitä siirtoviivepäiviä 0			vahva	Jatkokuntoutuspaikkojen ja sopivien asumispalvelujen riittämättömyys
8	Lastensuojelun tarve vähenee ennalta ehkäisevällä työllä ja varhaisella tuella	Uusia varhaisen tuen toimintamalleja otetaan tulosalueilla käyttöön	Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaiden määrä vähenee	8,4 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista	7,8 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista	15.	15.3.	kaikki tulosalueet, perhep. raportoi	Työllisyysilanteen ja perheiden hyvinvoinnin kehittyminen, eri toimijoiden ehkäisevien toimintojen oikea kohdentuminen
		Sosiaalihuoltolain mukainen lastensuojelun rakennemuutos lisää ennaltaehkäisevää työtä ja vähentää lastensuojelutarvetta.	Sosiaalihuoltolain edellyttämät rakennemuutokset toteutuvat	Nykyinen organisaatio ja lainsäädäntö	Raportoidaan tehdyt uudistukset	16.	15.3.	kaikki tulosalueet, perhep. raportoi	Lain sisältämät menetelmät eivät ole vaikuttavia
9	Mielenterveys- ja päihdepalvelujen toiminnallinen integraatio toteutetaan	Mielenterveys- ja päihdepalvelujen toiminnallinen integraatio toteutuu	Suunnitelman toteutuminen	Suunnitelma toteutuksesta laadittu v. 2015	Suunnitelman mukaiset uudistukset käynnistetty			terveys- ja perhepalvelut	Toimintakäytäntöjen hidas muuttuminen
10	Asiakkaan sähköisen asioinnin ja itsepalvelun mahdollisuuksia lisätään	Sähköisen asioinnin ja itsepalvelujen määrää lisätään käytettävissä olevilla resursseilla	Sähköinen ajanvaraus laajenee, neuvolatoiminnan sähköiset asiointipalvelut käytössä, suojattu viestinvälitys käytössä, sähköinen terveystarkastus osa hoitotapahtumaa	Käytössä olevat sähköisen asioinnin ja itsepalvelun muodot	Raportoidaan uudet ja laajennetut sähköisen asioinnin muodot	19.	19.1.	kaikki tulosalueet	Toiminnan kehittämisen määrärahojen leikkaukset, järjestelmien rajapintojen toimivuuden huomiominen
11	Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönoton onnistunut valmistelu	Apotti-hankkeen toteutuksen edistäminen ja uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönoton valmistelu	Apotti-hankkeen toteutusprojekti ja uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönoton valmistelu etenee hankintapäätöksen jälkeen päivitettävän suunnitelman mukaisesti	Päivitetty suunnitelma laadittu v. 2015 aikana	Raportoidaan hankkeen edistyminen suhteessa suunnitelmaan			kaikki tulosalueet, talha raportoi	Tarkoituksenmukaisen ja oikea-aikaisen henkilöstöresurssin saatavuus
12	Sote-uudistuksen valmistelua tuetaan	Tuetaan sote-uudistuksen toimenpiteitä osallistuen uuden toimintamallin valmisteluun	Valmistelua tehty kansallisten ratkaisujen ja ohjauksen edellyttämällä tavalla vantaalaisten laadukkaat palvelut varmistaan	Valtioneuvoston päätös sote-uudistuksesta	Varmistetaan vantaalaisten laadukkaat palvelut uudistuksessa			kaikki tulosalueet, talha raportoi	Kansallisten ratkaisujen viivästyminen

Muutosta toteutetaan johtamisen kautta									
13	Sairauspoissaoloja ehkäistään	Edistetään aktiivisen välittämisen toimintamalleja toimialalla	Terveysperusteinen sairauspoissaoloprosentti, käytyjen välittämisen keskustelujen kattavuus ja tapaturmatutkintojen kattavuus	Terveysperusteiset sairauspoissaolot 5,21 % (TP 2014); muille ei lähtötasoja vielä ole	Sairauspoissaoloprosentti alle 4,1 %, käytyjen välittämisen keskustelujen kattavuus 100 % ja tapaturmatutkintojen kattavuus 100 %	21.	20.1.	kaikki tulosalueet, talha raportoi	Epidemiat, työn kuormitus, vuosiloman aikaista sairastumista koskevan lain vaikutukset, ikääntyvä henkilöstö
14	Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu toimialan kaikilla tulosalueilla	Toimialan, henkilöstökeskuksen ja Metropolian työnjako selkeytetään ja vakiinnutetaan	Oppimistyöpäivien määrä	Oppimistyöpäiviä 9 666 (TP 2014)	Oppimistyöpäiviä 10 000	21.	21.1.	kaikki tulosalueet, talha raportoi	Oppimistyöpäiviä ei raportoida. Riskinä erityisesti kehittämisspäivien, ulkoisten koulutusten sekä työnohjauksien kirjaaminen
15	Hyvällä johtamisella palvelujen kustannustaso suurten kaupunkien kärkeä	Tuetaan kustannustehokasta esimiestyötä vakiinnuttamalla Lean-ajattelun mukainen palveluprosessin kehittäminen	Kuusikko- ja suurten kaupunkien vertailutiedot keskeisten palvelujen osalta	Vuoden 2013 taso	Vantaa kustannustehokkuudeltaan suurten kaupunkien kärkijoukossa	17.	17.1.	kaikki tulosalueet	Asiakaskunnan vaativuuden muutokset, kaupungin rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa kuntayhtymien kustannustasoon.
			Suunnitelman mukainen henkilöstö-, esimies- ja Lean-valmentajien koulutus toteutuu	Koulutussuunnitelma laadittu (v. 2015)	Toteutuneet koulutukset ja niihin osallistuneiden määrä	17.		kaikki tulosalueet, talha raportoi	Henkilökunnan mahdollisuus irrottautua koulutukseen. Vaikeus irrottautua vakiintuneista toiminta- ja ajattelutavoista.